

Agrarische sector levert voor tien procent bijdrage aan de Nederlandse economie

Geen crisis voor de landbouw

Terwijl de hele economie in het slop zit, blijven de agro- en food-export een heel stabiele factor, zowel in België als in Nederland. Internationaliseren levert rendement, creëert banen en stimuleert innovatie en de toekomst lijkt ook nog eens rooskleurig.

tekst **Alice Booij**

De wereldeconomie zit in crisis, maar de agrarische handel floreert. De in juni bekend geworden Europese cijfers over de im- en export van agrarische producten laten zien dat Nederland met 24 miljard euro het grootste handelsoverschot van alle 27 EU-landen heeft. In de totale Europese export heeft Nederland een aandeel van 15 procent, staat op de tweede plaats achter Duitsland (16%) en wordt gevolgd door Frankrijk (13%) en België (8,2%). Meer dan de helft van de agrarische uitvoer door de EU-27 komt dus uit deze vier landen.

Het afgelopen jaar steeg de brutoproduktiewaarde van de land- en tuinbouw nog eens 4 procent ten opzichte van 2011. 'Het hele agrocomplex levert 10 procent

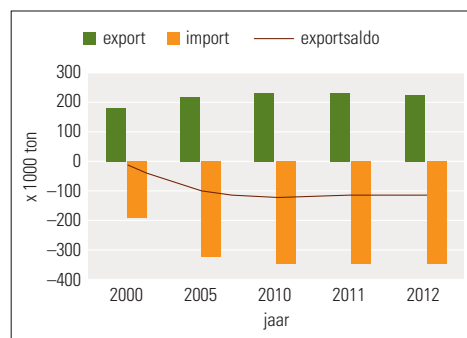
toegevoegde waarde aan de Nederlandse economie én de werkgelegenheid', analyseert Petra Berkhout van het Landbouw Economisch Instituut (LEI). Van alle Nederlandse uitvoer van 331 miljard euro levert de agrosector 76,2 miljard euro. 'Vlees, zuivel en sierteelt vormen de top drie van onze beste exportproducten.'

Het zijn goede cijfers, die ook nog eens vergezeld worden door positieve toekomstverwachtingen. 'De crisis vind je niet terug in deze cijfers. Er zit groei in, elk jaar weer', licht Berkhout toe. 'De Nederlandse landbouw is van oudsher sterk; we hebben boeren met vakmanschap, goede productieomstandigheden en samenwerking tussen onderzoek, onderwijs en voorlichting. Het zorgt ervoor dat

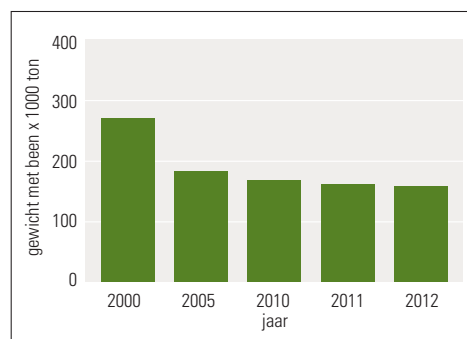
Tabel 1 – In- en uitvoerwaarden voor de dierlijke producten en hun aandeel per productcategorie (in miljoen euro) in België in 2012 (bron: Comext)

	invoerwaarde (in milj. euro)	aandeel (%)	uitvoerwaarde (in milj. euro)	aandeel (%)	saldo (in milj. euro)
vers vlees	1.228	20,8	3.154	39,9	+1.926
fokdieren	48	0,8	51	0,6	+3
gedroogd en gerookt vlees	109	1,8	97	1,2	-12
vleesbereidingen	551	9,3	683	8,6	+132
slacht- en gebruiksdieren	483	8,2	295	3,7	-188
zuivelproducten, waarvan	2.863	48,5	3.050	38,6	+187
kaas	995	16,9	473	6,0	-522
volle en magere melk	311	5,3	349	4,4	+38
boter en melkvet	372	6,3	403	5,1	+29
eieren	138	2,3	153	1,9	+15
andere dierlijke producten	162	2,7	94	1,2	-68
bijenhoning	43	0,7	43	0,5	0
niet eetbare dierlijke producten	272	4,6	277	3,5	+5
totaal	5.897	100	7.898	100	+2.001

Figuur 1 – Export/import rundvlees (bron: PVV)

Figuur 2 – Rundvlees uit slachtingen (bron: PVV)

innovatie zijn weg vindt. Dankzij de samenhang tussen de primaire bedrijven en het bedrijfsleven zijn producten van hoge kwaliteit, veilig en betrouwbaar en daarmee houden we een goede naam in het buitenland.’

Meer welvaart, meer rundvlees

Voor rundvlees ziet de toekomstige markt er goed uit. Met het toenemen van de welvaart in de wereld stijgt ook de vraag naar rundvlees. De productie van rundvlees in Europa laat echter een dalende lijn zien. Voor 2012 lag de productie 2,1 procent lager, met als specificatie: kalveren -4,3 procent, koeien -3,7 procent en stieren -1,1 procent. De export van vlees vanuit de EU is het afgelopen jaar dan ook gedaald met 18 procent, terwijl de jaren ervoor nog een stijging van maar liefst 95 procent (2010) en 31 procent (in 2011) te noteren viel. Het belangrijkste exportland is Rusland met 16 procent.

De import van rundvlees en levende dieren is in 2012 met 5 procent gedaald, terwijl die over 2011 en 2010 ook al een vermindering van 15 en 12 procent liet zien. De eerste maanden van 2013 laten overigens weer een stijging zien. Met 45 procent komt veruit het meeste importvlees uit Brazilië.

Deze ontwikkelingen zorgen voor gunstige prijzen voor rundvlees. Dat is ook hard nodig gezien de stijgende kosten de laatste jaren, met name die van krachtvoer. Uiteindelijk vloeit er van de goede marktomstandigheden nog weinig terug naar de vleesveehouders.

Vlaanderen exportgericht

De totale agrarische export vanuit België over 2012 steeg met 8 procent naar een totaal van

Kennis naar ontwikkelingslanden

Niet alles wat de grens over gaat wordt meteen in klinkende munt uitbetaald. Agriterra stimuleert de melkveehouderij in ontwikkelingslanden met vrijwilligers die hun kennis en ervaring delen. 'De melkveehouderij is "booming"', geeft directeur Kees Blokland van Agriterra aan. 'Wij helpen de lokale bevolking om zijn eigen welvaart te verbeteren. Daar wil je als bedrijfsleven natuurlijk bij zijn.'

Agriterra verspreidt agrarische kennis

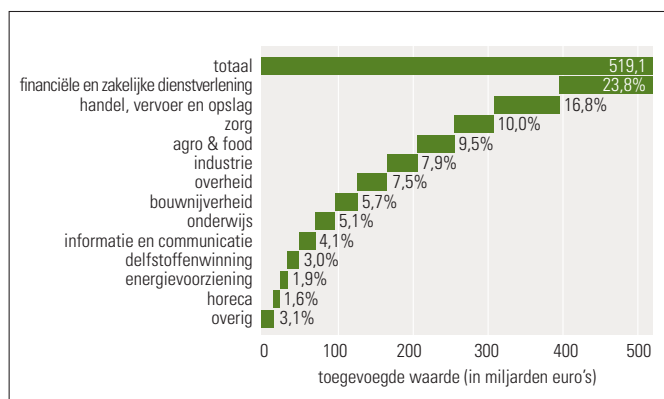

Er is wereldwijd heel veel vraag naar melk en dan wordt er ook gekeken naar de productiecapaciteit in ontwikkelingslanden. 'Wie melk met kwaliteit kan leveren, heeft een markt én goede prijzen. Er liggen wereldwijd enorme kansen', vertelt Blokland over deze bijzondere vorm van internationalisering. Voor Agriterra is de vraag vanuit de lokale boerenbevolking en hun organisaties bepalend. 'Het moeten geen hoogstandjes worden met businessparken of investeerders die hele lappen grond opkopen. Dat zijn alleen maar eilanden van vooruitgang', geeft hij aan.

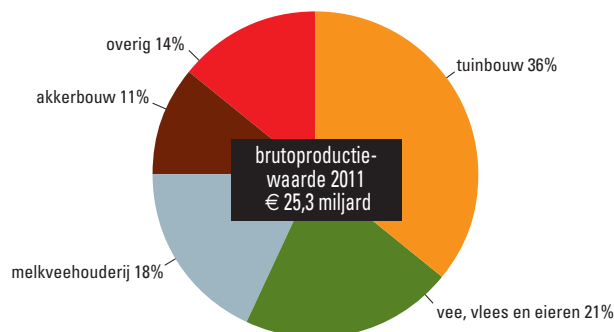
'We willen aansluiten bij de lokale initiatieven van gewone boeren. Dat gaat over coöperaties, net zoals onze opa's en oma's die hier hebben opgezet door hun krachten te bundelen.'

En daar zit ook een belang bij voor het Nederlandse bedrijfsleven. 'Je wilt geen goedkope concurrentie zonder richtlij-

nen, maar een verantwoorde groei.' De Nederlandse ervaringsdeskundigen – die op vrijwillige basis worden uitgezonden – zijn bij uitstek geschikt om de lokale ontwikkeling te ondersteunen. 'We weten hoe je op weinig grond, met weinig vervuiling en chemie gezonde producten kunt produceren; een duurzame vorm van landbouw waar de hele wereld zijn voordeel mee kan doen.' Het bestrijden van de armoede, het verkleinen van de kloof tussen rijk en arm en het verhogen van welvaart en welzijn, zijn de belangrijkste doelen. 'De organisaties van boeren leveren dat, het is een vorm van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Zo helpt het Nederlandse bedrijfsleven bij de ontwikkeling en in een later stadium komt daar vaak ook de vraag naar technologie en specifieke kennis. Dan valt er ook wat te verdienen.'

Figuur 3 – Agro & food-bijdragen aan de Nederlandse economie in 2010 (bron: LEI)

Figuur 4 – Brutoproduktiewaarde van de Nederlandse landbouw in 2011 (bron: LEI)

38,4 miljard euro. De agrarische producten nemen van de totale Belgische export zo'n 11 procent voor hun rekening. Het exportgerichte Vlaanderen zorgt voor 81,5 procent van de nationale uitvoer. De Vlaamse overheid geeft aan dat er nog groeipotentie is van producten naar derde landen, landen buiten de EU. Het goede jaar 2012 kreeg ook de wind in de rug door een daling van de wisselkoers van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar en het Britse pond, zo geeft VILT-onderzoeker Vincent Samborski aan. 'De groei was er wel, maar niet zo hoog en sterk als de cijfers doen vermoeden. Toch verwachten we dat het beeld in 2013, ondanks een lagere inflatie, hetzelfde is.'

België heeft binnen de 27 EU-landen een

aandeel van 8,2 procent in de totale uitvoer. Van alle agrarische export is zo'n 20 procent afkomstig van dierlijke producten, waarvan 41 procent zuivelproducten is en 38 procent vers vlees. Vooral dit verse vlees heeft een bijdrage geleverd aan het positieve handelssaldo. Hierbij komt 608 miljoen euro op het conto van rundvlees. Zuivelbereidingen, kaas, magere melkpoeder, boter en melkvet zijn in deze volgorde de belangrijkste zuivelproducten die de grens overgaan. Overigens komt er meer kaas België binnen, voornamelijk uit Frankrijk en Nederland.

Oneindige Chinese markt

Voor 68 procent wordt de handel in agrarische producten bedreven met buurlanden. In de handel met derde landen lig-

gen nog mogelijkheden tot groei, met name Rusland, China, India, Azië, Afrika en Zuid-Amerika, vooral de zogenaamde BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India en China), geeft Samborski aan. 'China is een oneindige markt, met name voor verse producten', meent Samborski.

De export vanuit België nam sterker toe dan de import, waardoor het agrarische handelsoverschot is toegenomen tot 4,7 miljard euro. Vooral de dierlijke producten en agro-industriële producten dragen bij tot dit positieve saldo. Komende jaren wordt een verdere toename van de export verwacht.

De belangrijkste Belgische exportproducten zijn chocolade (2 miljard euro), aardappelbereidingen, varkensvlees, diepvriesgroenten en bier. |